

τὰ φυσικά ταῦτα προσκεφάλαια ἐχρησίμευον ὡς φορητὰ λίκινα ἢ ὡς παιδοφόροι κάλαθοι.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη λαμβάνει μείζον κύρος ἂν ἀναλογισθῶμεν ὅτι οἱ Ὀπτεντότται, ὅπως καὶ αἱ κάμηλοι εἶνε εἶδος ζῶντος τινος ἀπολιθώματος ἢ μάλλον λειψάνου τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέγχι σήμερον διατηρηθῆν, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς μακροῦς αὐτοῦ ὑπάρξεως, ἐτροποποιήθη σημαντικώτερον. Μετὰ δὲ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ λιπώδους στρώματος καὶ παρὰ τοῖς ἀχθοφόροις ἐπικυροῦται ἐντελῶς ἡ ἀνωτέρω ὑπόθεσις, καθόσον μάλιστα ὁ **Fritsch** ἀνεκάλυψε νεωστὶ παρὰ τοῖς Ὀπτεντότταις ἑξακτον τάσιν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν μυῶν τοῦ δέρματος καὶ πρὸς κατάθεσιν ὑπ' αὐτὸ καὶ καθ' ὅλον τὸ σῶμα λίπους· τὸ δὲ λίπος τοῦτο φθίνει ἄμα ὡς οἱ ἄνθρωποι νηστεύσωσιν ἐπὶ μακρὸν, καταλείπουμένων ἐπὶ τοῦ δέρματος πτυχῶν καὶ βαθειῶν αὐλάκων, αἵτινες καὶ εἰς τοὺς μὴ παρήλικας παρέχουσιν ὄψιν ἡλικίας προδεδηκίας.

Εἶνε δὲ λίαν φυσικὸν ὅτι ἡ ἀδιάκοπος πίσις θέλει προκαλέσει μείζονα λίπους συσσώρευσιν εἰς φυλὴν, ἐν ἣ τὸ λίπος σχηματίζεται τὰχιστα καθ' ἅπαν τὸ σῶμα. Οὕτω δὲ κατ' ἀνάγκην σχηματίζεται νέον ὄργανον, ὅπερ πρὸς τοῖς προτερήμασι, ἅτινα παρέχει τῇ μητρὶ πρὸς ἀκόλυτον ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, φέρει καὶ ὅλας τὰς συνθήκας τῆς κληρονομικῆς διαδόσεως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἐν Βόνην.

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ.

Ἡ ἐξωτερικὴ διοίκησις τοῦ ἀνθρώπου εἶνε σχετικῶς ἀσυντελής, ἂν μὴ συνυπάρχη καλὴ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ διοίκησις. Ὁ χειρότερος δούλος δὲν εἶνε ὁ ὑποτασσόμενος εἰς δεσπότην, ἀλλ' ὁ ὑποκείμενος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀμάθειαν, τὸν ἴδιον ἐγωῦτμόν καὶ τὴν ἰδίαν πονηρίαν. Τὰ ἔθνη τὰ συγκροτούμενα ὑπὸ τοιούτων ἀνελευθέρων καὶ κακῶς ἀνατετραμμένων πολιτῶν δὲν ἀπελευθεροῦνται μόνον διὰ τῆς ἀλλαγῆς δεσποτῶν καὶ νόμων· ἐνόσω δὲ ἐπικρατεῖ ἡ ὀλεθρία πλάνη, ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀποκτάται διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς κυβερνήσεως, εἶνε ἀναντίρητον ὅτι αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ θέλουσιν ἀποβῆ ἀνωφελεῖς καὶ ἐρήμεροι, καὶ ὅτι θέλουσιν ἐξαφανισθῆ ὅπως καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ἀλληλοδιαδόχως ἀναφαινόμενα εἰς τοὺς μαγικὸς τῶν παιδῶν φανούς. Τὰ θεμέλια τῆς ἐλευθερίας ἀνάγκη πάσα νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ χαρακτῆρος, ὅστις εἶνε ἡ μόνη βεβαία ἐγγύησις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐθνικῆς προόδου. Ὁ Ἰωάννης Στουάρτ Mill παρατηρεῖ ὅτι «καὶ αὐτὸς ὁ δεσποτισμὸς δὲν παράγει τὰ χειρίστα αὐτοῦ ἀποτελέσματα ἐνόσω ὑπάρχει προσωπικὴ πρωτοβουλία· πᾶσαν δὲ δύναμιν καταβάλλουσιν τὴν προσωπικὴν ταύτην ἐνέργειαν καλῶ δεσποτισμὸν, οἷονδ' ἡποτε ἔτερον ὄνομα καὶ ἂν φέρη».

Παρὰ τοῦ κ. Χ. Βουρδουμπάκη ἐδόθη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὸ κατωτέρω παρατιθέμενον κρητικὸν δημῶδες ἄσμα, ἀποσπασθὲν ἐκ τῆς ἀνεκδότου βιογραφίας τοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 στρατάρκου τῆς Κρήτης Ρούσου Βουρδουμπά ἢ Βουρδουμπάκη, εἰς ὃν ἦτο ἰδίως προσφιλεῖς καὶ ἦτοτε συνοδευόμενον ὑπὸ δεξιῷ λυριστοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς εὐθυμίας του, μάλιστα κατὰ τὴν ἀνάπαυαν ἐν καιρῷ πολέμου. Σ. τ. Δ.

ΕΝ ΔΗΜΩΔΕΣ ΑἶΣΜΑ

Πόσο γλυκὺς ὁ θάνατος 'ς τὴν βράσι τοῦ πολέμου·
ἔχει λαμπάδα τὴν τιμὴν, τὴν δόξα γιὰ Δεσπότη
καὶ τοῦ πολέμου τὸν καιπὸ ἕμορφοςάβανό του.
Τὴν μυρωδιὰ τοῦ μπαρουτιοῦ γιὰ μουσχολίβανο 'χει,
ἔχει γιὰ μνήμα ποῦ πατοῦ τὸν τόπον οἱ λεβέντες·
εἶνε τὸ χῶμα τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς ἐλευθερίας.
Αὐτοῦ φυτρώνει τὸ δέντρο αἰματοποτισμένο·
ἔχει τὰ φύλλα πράσινα καὶ μυρωδάτα τ' ἄνηθ'·
ἀντρεύεται ποῦ μωρισθῆ κ' ὄλος καρδιὰ γεμίζει.
Εἶδα τὸν 'σχιλο τοῦ βοσκοῦ ποῦ β'γάκε ἀπ' τὰ φύλλα·
εἶν' ὁ βοσκὸς μου ποῦ πεσε 'ς τῆς Κρήτης τ' ἀνηφόρι,
ἀπ' ἧς σὲ Τούρκους εἴκοσι ἐχόρτασε τὸ χέρι.
Μαντατοφόρος στάθηκε ἀπ' τὸσους ἀνδρειωμένους·
ὡς εἶδαν καὶ κατέβαινε τρεχάτος εἰς τὸν ἄδη,
— «Γυάφρε πῶσω, γλακιτικί! τοῦ φωνιάζαν μεγάλα,
πὲς τοὺς 'ς τὸν Ἄδη κλεισθήκαν καὶ δὲν μποροῦν ν' ἀνέβουν·
παρέλυσαν τὰ χέρια των, τὰ πόδια των κοπήκαν
τὰ κρέτα των ἐσάπησαν, τὰ κόκκαλά των λυώσαν.
Σκουλήχους πλήθος ἔχουσιν καὶ παντικὸς καὶ φείδια,
δὲν τοὺς ἀφίνου μὲς σιγμῆ ἀνάπαισι νὰ ἴδουσι,
τοὺς λέγουν, εἶν' οἱ κάτοιμοι τοῦ κάτω μέρου Κόσμου.
Βαστάτε τοῦπαν δυνατὰ ὅσο 'μπορεῖτε 'πάνω
ποῦχετε ἴλιω λαμπερὸ καὶ οὐρανούς γαλάζιους,
νύκτας μὲ τοὺς ἀυγερινούς καὶ μ' ἄστρα στολισμένας.
Ἐκεῖ 'ναι κάτω σκοτεινὰ καὶ μουχλιασμένα μέρη,
κ' ἀκόμη δὲν τοὺς δώκασι τὴν θέσι ποῦ τοὺς λέγα
γιὰ δῶρο τῆς παλληκαριάς, τῆς πίστης μας στεφάνια.
Δὲν εἶν' ψυγαῖς ποῦ φωνιάζαν μόνο 'ναι τὰ κουφάρια,²
λαψήκαν σπλάγγνα³ εἰς τὴν γῆ 'ς τοῦ τούρκου τὴν κιάρα,
λυοῦνται πῶς χωρίσθησαν τοῦ ψεύτη τοῦτου Κόσμου.
Μ' ὅποιος 'ς τὴν γῆ ὅπου πατεῖ καὶ σπλάγγνα συλλογᾶται,
ποτὲ δὲν κατεχέρησε κιανὲν μεγάλο πρᾶγμα·
ἡ δόξα μὲ τὸ θάνατο σφικτὰ συμπορατοῦσι.
Τῶν ἀνδρειωμένων ἡ ψυγαῖς ἀπ' ἧς τὴν πλάσ' ἄφηκαν,
ἀνέθηκεν εἰς τὸ δέντρο τὸ 'ματοποτισμένο
καὶ χλωρὰ μᾶς εὐλογοῦν, τὸν πύλεμον θωροῦσι.
Βάλε σὺ, Μάρκοδ, βάλε μας, νὰ πλοῦσιν οἱ λεβέντες·
φέρε τὴν πλάτη τοῦ σακκοῦ κοντὰ μου, Ἄναγνώστη,⁶
τίνος τὸ μνήμα ὅα φανῆ ἀνδρειωμένους πάλι.
Ἐλ' Ἄναγνώστη, κῦτταξε γιὰ δὲς αὐτὸ τὸ μνήμα,
πόσο μεγάλο φαίνεται, ποῖς εἶδε τίνος νᾶνα·
θαρρεῖς πῶς εἶν' τοῦ Ἰζελεπῆ⁷ ὅμοιον σὰν κ' ἐκεῖνο
Μὰ φέρε, Μάρκοδ, φέρε μας, γέμισε τὴν κιάνα
δὸς τ' Ἄναγνώστη γιὰ νὰ πῆ καὶ παῦσ' ὁ λογιζομὸς του,
ποτὲ δὲν θ' ἀποφύγωμε τὴν βούλησι τῆς μοίρας.
Φέρε νὰ πλοῦμε συντροφιὰ γιὰ τὴν ταχέια ποῖς ἔφερε
κ' ἡμᾶς 'ς τὸν Ἄδη δὲν ἴδου νὰ παρηγορηθοῦσι,
πῶς πέσαμε κ' ἡμεῖς μ' αὐτοῦς γιὰ τὴν ἐλευθερία

Ἄχου! καὶ μὲνε Ἰζελεπῆ, καὶ ποῖς δὲν σοῦ θυμάται
τὰ νεάτα σου καὶ τὴν ἀνδρεία καὶ τὴν μορφὴ σου διάμα.
Ἐσὺ δὲν ἔγγιγες 'ς τὴ γῆ, εἶχες φτερά 'ς τὰ πόδια,
μὰ ἡ μπάλα γρηγορώτερη σὲ πήρε ἀπ' ἐμπρός μας.
Ἄναθεμά σε, θάνατε, πόσο σκληρὸς ὁποῦσαι·
μὴτ' ἐμορφιάς ἐσὺ θωρεῖς, μὴτ' ἀνδρείας καμάρι.
Γρήγορα μᾶς ἐμίσησε, μᾶς ἄφρασε μονάχους
νὰ πολεμοῦμε τὴν Τουρκιὰ ποῦ μετροῦμὸ δὲν ἔχει,
μὰ ἕνας ἕνας ἀπὸ μᾶς μετριέται καὶ λογατᾶι.

1. Γλακιτικῆς λέγεσται ἐν Κρήτῃ ὁ ταχύπους. 2. Διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐν Κρήτῃ ἐννοοῦν τὸν σκελετὸν τοῦ ὄρακος, τὸ σῶμα. 3. Τὰ τέκνα. 4. Τὸ σῶμα. 5. Σηματοφόρος τοῦ Ρούσου. 6. Τινὲς λέγουν ὅτι οὗτος ἦτο υἱὸς του, εἰκοσθετῆς καὶ ὄρακος, τὸν ὅπουον στρατεύοντα ἀπόλεσε κατὰ τὸν ἐν Σελίνω πόλεμον· ἄλλοι οἱ ἦτον ὁ διάσημος ὄπλαρχηγὸς Ἄναγνώστης Πρωτοπαπαδάκης ἐκ Σιφίου τῶν Σφακίων, μετὰ τοῦ ὁποίου διέπραξε τὰ μεγαλεῖτερα στρατιωτικὰ κατορθώματα. 7. Ὁ Γ. Δασκαλάκης, διάσημος ὄπλαρχ-